

รับเข้าระบบ : 18/07/2567

พิจารณา : 9/10/2567

สิ้นสุดกระบวนการ : 23/12/2567

วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ | 1

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2568

อคติทางเพศและการต่อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครู

ในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ

Sexual Prejudice and Negotiation for Space as a Teacher

In Boy's School of Kathoey Teachers in Bangkok

ปวิญาพัฒน์ วรพันธ์^{1*}

Pawinyaphat Woraphan^{1*}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอคติทางเพศและการต่อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์อคติทางเพศผ่านการถูกตีตราและเลือกปฏิบัติต่อครูกะเทยในโรงเรียนชายล้วนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) แบบ Intrinsic Case Study โดยจะสนใจโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนชายล้วนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนและตีความทำความเข้าใจกับกรณีที่ศึกษาและอาศัยประเภทของวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษาเป็นแบบ Multi Case เพื่อให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลที่มีจากหลากหลายคนและหลายกรณี ซึ่งใช้การวิเคราะห์การวิจัยแบบการสร้างแก่นสาระ (Thematic) จนนำไปสู่การสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะของการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ครูกะเทยให้ความหมายต่อความเป็นเพศของตน โดยถูกควบคุมและกำกับโดยสภาพทางสังคม และบรรทัดฐานทางสังคม และภายใต้การทำงานในโรงเรียนชายล้วน ทำให้สังคมยังคงคาดหวัง และจับจ้องทั้งจากผู้บริหาร ผู้ปกครองของนักเรียน และนักเรียน ทำให้ครูกะเทยถูกปฏิเสธ เอากฎหมาย ข้อบังคับ หรือมาตรฐานวิชาชีพมาควบคุมพฤติกรรมและการปฏิบัติ หรือการเลือกในการมอบหมายงาน แต่อย่างไรก็ตามครูกะเทยก็มีการต่อรองและสร้างพื้นที่ของการต่อสู้ในบทบาทการเป็นครู จนทำให้ได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถ ทักษะ จนนำมาสู่การสร้างคุณค่าของตัวเอง เป็นเครื่องมือในการปกป้องตัวเองจากการถูกรังแกหรือการเลือกปฏิบัติในโรงเรียนได้เช่นกัน

คำสำคัญ: การตีตราและเลือกปฏิบัติ ครูกะเทย โรงเรียนชายล้วน การเลือกปฏิบัติทางเพศในการทำงาน
อคติทางเพศ

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer of Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University

*Corresponding author: pawinyaphat@g.swu.ac.th

Abstract

This research article aims to study Sexual Prejudice and Negotiation for Space as a Teacher At Boy's School of Kathoey Teachers in Bangkok. It is a Qualitative research study focusing on understanding and analyzing gender bias through the lens of stigmatization and discrimination faced by Kathoey Teachers in these educational institutions. The researcher adopts the Intrinsic Case Study method, concentrating on selected boys' schools in Bangkok, with participants chosen from these schools to provide insights and interpret the studied cases. The research uses a multi-case study approach, emphasizing data collection from multiple individuals and scenarios. Thematic analysis is employed to generate key findings, conclusions, and recommendations. The study reveals that transgender teachers perceive their gender identity as being influenced and controlled by societal norms and expectations. Within the context of working in boys' schools, these societal pressures are heightened due to scrutiny from administrators, parents, and students. As a result, Kathoey Teachers often face rejection and are subject to regulations, laws, and professional standards that restrict their behavior, job assignments, and opportunities. Despite these challenges, Kathoey Teachers actively negotiate their roles, finding ways to assert themselves and their abilities as educators. Through demonstrating their knowledge, skills, and competence, they gradually gain acceptance and use this recognition to protect themselves from bullying and discrimination within the school environment.

Keywords: Stigma and Discrimination, Kathoey Teachers, Boy's School, Gender Discrimination in the Workplace, Sexual Prejudice

บทนำ

ความหลากหลายทางเพศ (Sexual and Gender Diversity) เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถแสดงออกได้จากพฤติกรรม ความเชื่อ ทัศนคติ เป็นเครื่องในการอธิบายถึงอัตลักษณ์แห่งความเป็นเพศที่ไม่ได้มีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลง และแตกต่างออกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมได้ โดยเฉพาะในสังคมที่มีความยึดโยงกับความเป็นชายหญิงแท้ หรือที่เรียกว่า คู่ตรงข้าม (Binary Opposition) ซึ่งถูกกำหนดโดยสรีระตามธรรมชาติหรือระบบความเป็นเพศที่สังคมสร้างขึ้น ทำให้คนที่มีความหลากหลายทางเพศ ถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่มีความแปลกแยก และมีภาพลักษณ์ที่ขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม หรือบรรทัดฐานอันเป็นมาตรฐานของสังคม หรือที่เรียกว่า วาทกรรมหลักของสังคม (Grand Narrative) หรืออาจถูกมองว่าเป็นสภาพของความเจ็บป่วยของร่างกายที่ต้องได้รับการรักษาและบำบัด และถูกมองว่าเป็น “ผู้ผิดปกติทางจิต” ไม่ว่าจะเป็นการต้องปกปิดซ่อนเร้นหรือถูกมองว่าแปลกประหลาดก็ตีสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบอย่างมากต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ จนทำให้คนกลุ่ม

นี้กลายเป็นคนกลุ่มน้อยทางเพศ (Sexual and Gender Minority) ไม่ว่าจะเป็นเกย์ ไบเซ็กชวล เลสเบียน ผู้หญิงข้ามเพศ หรือเพศอื่น ๆ มักได้รับแรงกดดันจากความไม่เป็นธรรม การถูกล้อเลียน ถูกเบียดขับ ถูกทำให้แปลกแยก (Alienation) ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบตัวเพื่อนในโรงเรียน สถานที่ทำงานหรือแม้แต่สมาชิกในครอบครัว จนนำไปสู่การสร้างความเป็นอื่นให้กับบุคคลเหล่านี้ (Supasri, 2020, p.1; Duangwiset, 2002, p. 24-33; Kittiteerasack, 2017, p. 2)

อาชีพครูเป็นอาชีพหนึ่งที่ตั้งคมให้การยกย่องและยอมรับในวงกว้าง ทำให้ครูเป็นอาชีพที่สังคมให้ความสำคัญหวังเป็นอย่างมาก โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับและประสานผ่านกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สถาบันผลิตและพัฒนาครู และโดยเฉพาะหน่วยงานในการกำกับมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง คือ คุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2006) โดยมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานวิชาชีพที่ต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพชั้นสูงทั่วไปแล้ว ยังต้องมีการปฏิบัติการศึกษาที่เกี่ยวกับบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญของประเทศที่สำคัญด้วย คือ 1) สร้างพลเมืองดีของประเทศ โดยให้การศึกษาระดับพื้นฐานที่ประเทศต้องการ 2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 3) สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อรักษาความเป็นชาติไว้ให้มั่นคงและยาวนาน (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2005, p.1) ซึ่งทำให้คุณครูต้องอยู่ในกรอบมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และอยู่ภายใต้การกำกับของสังคมอีกด้วย กลายเป็นอาชีพครู ได้รับการจับจ้อง นอกจากนี้จากการศึกษาทหกรรมความเป็นครูของสังคมไทย (Chantapisit, 2020, p.99-100) พบว่า ความคาดหวังของคนในสังคมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู ได้ผลิตซ้ำความคาดหวังต่อวิชาชีพไปยังเพื่อนร่วมวิชาชีพอีกด้วย ซึ่งหากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคุณลักษณะความเป็นครูต่าง ๆ นั้น จะก่อให้เกิดภาวะแปลกแยกในกลุ่ม เนื่องจากการปฏิบัติตามสิ่งที่สังคมคาดหวังต่อครูเช่น มีความทุ่มเท ซัดเกล้าสิ่งที่ดีงาม เป็นผู้เชี่ยวชาญ และอื่น ๆ นั้น หากมีการปฏิบัติที่ต่างไปจากเดิม สมาชิกของสังคม จะรู้สึกถึงความผิดปกติ ที่เกิดจากรอบของมายาคติความเป็นครูได้ครอบไว้ และมายาคตินี้เองทำให้ความเป็นครูในรูปแบบที่สังคมให้ความหมายนั้นยังดำรงต่อไป เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพความเป็นปกติของสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ครูที่มีความหลากหลายทางเพศ ก็ต้องเผชิญเรื่องดังกล่าวอีกนับหลายต่อหลายคน และหลายสถานการณ์ ในการถูกจับจ้อง (Gazed) เพราะสังคมไทยให้คุณค่ากับความเป็นชายจริง และหญิงแท้ ทำให้ศักยภาพและคุณค่าของครูที่มีเพศสภาพเป็น “กะเทย” นั้นถูกเลือกปฏิบัติและถูกตีตราในสังคมอย่างบ่อยครั้ง เพราะสังคมไทยให้คุณค่าของความเป็นเพศที่เชื่อมโยงไปสัมพันธ์กับบุคคลในการประกอบอาชีพ และแม้ว่าสังคมไทยจะลดความอคติของบทบาทอาชีพและความเป็นเพศลงไปแล้วก็ตาม แต่การเกิดขึ้นของเพศที่หลากหลายในสังคมก็เกิดปัญหาใหม่ที่มองว่า กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นบุคคลชายขอบ (Marginal People) เกิดปัญหาในการนิยมและการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะการมองว่า ครูที่เป็นเพศชายต้องมีพฤติกรรมทางเพศและการแสดงออกแบบความเป็นชาย แสดงออกให้เหมาะสมกับบทบาทที่สัมพันธ์กับ

อาชีพ กลายเป็นความคาดหวังของสังคม บุคคลที่มีพฤติกรรมแปลกแยกไปจากบรรทัดฐานนี้ จะกลายเป็น ครูที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนคุณลักษณะที่ดีของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาและมาตรฐานของสังคม เป็นตัวอย่างเชิงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการเลียนแบบของนักเรียนได้ โดยละเอียดในการมองเห็นคุณค่าแห่งตนของบุคคลเหล่านั้นในเชิงความรู้ ที่บ่มเพาะและสะสมจนเป็นมาครูได้ หรือละเอียดความสามารถในการทักษะและสมรรถนะต่าง ๆ (Hawanont, 2011, p 23-24; Santasombat, 2005, p. 1-17; Tapingskae, 2013, p.1-4; Sunkotiprapha, 2007, p.102)

ฉะนั้นครูกะเทย ซึ่งเป็นผู้ที่มีเพศวิถีที่แตกต่างไปจากความเป็นชาย และความเป็นหญิง ซึ่งในงานวิจัยนี้จะรวมถึงผู้ที่ยอมรับตัวเองว่า เป็นครูกะเทย แม้จะมีเพศวิถีในลักษณะของเกย์ สาวประเภทสอง ผู้ชาย หรือเป็นตุ๊ดก็ตาม ซึ่งครูกะเทยนั้นนอกจากจะถูกจับจ้องตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ครูกะเทยถูกได้รับการตีตราและการเลือกปฏิบัติในโรงเรียน จนนำไปสู่การให้คุณค่าและนิยามความหมายตนเอง ตามที่ Woraphan, Heepjantree, Saransiriborirak & Prakongpan (2022) ได้กล่าวว่า ความเป็น “ครูกะเทย” ถูกกำกับจากโครงสร้างทางสังคมระเบียบของ “วิชาชีพครู” และความเป็นข้าราชการของรัฐ/พนักงานในโรงเรียนได้แสดงและเน้นย้ำให้เห็นว่า กลไกทางอำนาจที่มากับวาทกรรมความเป็นครู ได้เข้าบ่งการต่อเรือนร่างของครูกะเทย สร้างความเป็นครูกะเทย และทำให้ตัวตนความเป็นครูกะเทยกลายเป็นตัวตนภายใต้อำนาจแห่งความรู้ อย่างไรก็ตามภายใต้กรอบระเบียบต่าง ๆ ในวิชาชีพ และกรอบจริยธรรม ศีลธรรมของสังคมนั้น ได้ทำให้ครูกลัวการถูกลงโทษ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงภาคปฏิบัติของการสร้างวินัยที่มีพลังอำนาจในการสร้างความเป็นตัวตนที่สยบยอมต่ออำนาจ ฉะนั้นแล้ว ความเป็นตัวตนของครูกะเทยไม่คงทนถาวร ไม่มีเอกลักษณ์ที่แน่นอน ตัวตนของครูกะเทยจึงปรับเปลี่ยนตัวเองให้มีหลายบุคลิก หลายลักษณะ เลื่อนไหล และแยกย่อยออกไปตามวิธีการที่ครูกะเทยพยายามสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับตนเองให้สังคมได้รับรู้ และภายใต้อคติทางเพศในสังคมที่ยังคงปรากฏในสังคม แม้ว่าสังคมไทยจะมีการให้การยอมรับเพศวิถีที่หลากหลายมากขึ้นนั้น สังคมคนรุ่นใหม่มีการให้การยอมรับในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มากขึ้น แต่งานของ Duangwises (2013, p. 3-4) ชี้ให้เห็นว่า การยอมรับคุณค่าของและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสังคมไทยนั้น ยังวางอยู่บนโครงสร้างความเป็นทวิเพศที่ให้ความสำคัญกับความเป็นชายและความเป็นหญิง ส่วนเพศวิถีอื่น ๆ เป็นเพียงวิถีชีวิตหรือไลฟ์สไตล์ของปัจเจกบุคคลเท่านั้น อันเนื่องมาจากบริบททางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งทำให้ไม่สามารถหลายความเชื่อและการรับรู้ของผู้คนได้ เป็นไปตามการศึกษาของ Bunyaphisamphun, S. & others. (2008) ที่กล่าวว่า ภายใต้ระบบสังคมและวัฒนธรรมแบบไทยนั้น ไม่สามารถมองข้ามสิ่งที่เรียกว่ากาลเทศะ หรือกฎระเบียบทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้ตัวตน การเปิดเผยตัวตน และการปรับแต่งตัวตน อันมีช่วงวัยและพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้การเปิดเผยตัวตนในโรงเรียนหรือกับบริบทพื้นที่แบบใดนั้น ก็ยังมีกฎระเบียบทางสังคม และบริบทวัฒนธรรมพื้นที่นั้นๆ เข้ามา มีอิทธิพลกับอัตลักษณ์ทางเพศภาวะ และเพศวิถีของสาวประเภทสอง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของโครงสร้าง หรือกาลเทศะแบบไทย ที่ทำให้มีการหยิบใช้ความเป็นตัวตนแบบกะเทย หรือสาวประเภทสองในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศภาวะ และเพศวิถีของตัวเองหลากหลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาอคติทางเพศและการต่อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ เพราะโรงเรียนชายล้วนจะมีความคาดหวังของสังคมโดยเฉพาะผู้ปกครองในการสร้างความเป็น

สภาพบุรุษ ทำให้การจัดการและการบริหารของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนอาจส่งผลกระทบต่อครูที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะครูกะเทยได้ และงานวิจัยนี้จะทำให้เห็นปัญหาและการต่อสู้ของครูกะเทยในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอคติทางเพศและการต้อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ โดยเป็นการมองอคติทางเพศผ่านการถูกเลือกปฏิบัติและการต้อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมของสถานะความเป็นครู ความคาดหวังของสถานะครู อันเป็นสนามแห่งอำนาจ ความรู้ อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมในสังคมโดยเฉพาะในปริมนทลของโรงเรียน ผลักดันทำให้ครูกะเทยจำเป็นต้องสู้ ช่วงชิงพื้นที่ของตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากการเป็นครูกะเทยในระบบการศึกษาไทย ผ่านการอธิบายแนวคิดอำนาจของ Foucault (1980) ที่ได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจที่มีอยู่และกระจายไปในทุก ๆ ความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางสังคมอย่างเป็นระบบและซับซ้อน และแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจที่ควบคุมร่างกายของผู้คนให้เป็น ร่างกายภายใต้บังคับ ผ่านอำนาจชีวญาณ ให้ระบบการศึกษาหรือความรู้ทางการศึกษา จริยธรรมจรรยาวิชาชีพครูที่คอยควบคุมตัวตนของการเป็นครู รวมถึงแนวคิดอัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์อคติทางเพศและการต้อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) แบบ Intrinsic Case Study โดยจะสนใจโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนชายล้วนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนและตีความทำความเข้าใจกับกรณีศึกษาและอาศัยประเภทของวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษาเป็นแบบ Multi Case เพื่อให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลที่มีจากหลากหลายคนและหลายกรณี ซึ่งใช้การวิเคราะห์การวิจัยแบบการสร้างแก่นสาระ (Thematic) จนนำไปสู่การสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะของการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การเข้าถึงข้อมูลผ่านครูกะเทยในโรงเรียน โดยอาศัยการแนะนำจากคนรู้จัก รุ่นน้อง รุ่นพี่ของผู้ช่วยเหลือ (Gate Keeper) โดยรวบรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน จากโรงเรียนชายล้วนที่มีขนาดที่แตกต่างกัน ซึ่ง

เป็นไปตามที่ Marshall, Cardon, Poddar & Fontenot (2013) ได้ศึกษาว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ประเภทกรณีศึกษา ควรอยู่ที่ 12 – 15 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยมีเงื่อนไขว่า 1) ครูที่มีความหลากหลายทางเพศนั้น ต้องยอมรับและรับรู้ว่าเป็น “กะเทย” จากมุมมองของตนเอง ซึ่งอาจนิยามความเป็นกะเทยอย่างไรก็ได้ 2) มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 2 ปีขึ้นไป หรือต้องพันตำแหน่งครูผู้ช่วยในกรณีเป็นโรงเรียนรัฐ 3) ประสบพบเจอกับเหตุการณ์ในการทำงานมีรับการเลือกปฏิบัติหรือถูกตีตราอันมาจากอคติทางเพศ

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูกะเทยในโรงเรียนชายล้วนในกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	นามสมมติ	โรงเรียน (นามสมมติ)	ประเภทโรงเรียน	ประสบการณ์ (ปี)
1	ก	A	รัฐบาล (ขนาดใหญ่พิเศษ)	5
2	ข	A	รัฐบาล (ขนาดใหญ่พิเศษ)	12
3	ค	B	รัฐบาล (ขนาดเล็ก)	7
4	ง	C	รัฐบาล (ขนาดใหญ่พิเศษ)	12
5	จ	C	รัฐบาล (ขนาดใหญ่พิเศษ)	22
6	ฉ	D	เอกชน (ขนาดใหญ่พิเศษ)	6
7	ช	E	รัฐบาล (ขนาดกลาง)	7
8	ด	F	รัฐบาล (ขนาดใหญ่)	8
9	ต	F	รัฐบาล (ขนาดใหญ่)	8
10	ธ	G	เอกชน (ขนาดใหญ่พิเศษ)	4
11	น	E	รัฐบาล (ขนาดกลาง)	9
12	บ	G	เอกชน (ขนาดใหญ่พิเศษ)	8

ที่มา: ผู้วิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จำนวน 12 ข้อ ที่มีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการขึ้นคำถาม เพื่อให้ได้คำถามที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยข้อคำถามนั้นครอบคลุมคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว การทำงานในโรงเรียน และประเด็นการถูกตีตราและการเลือกปฏิบัติในโรงเรียน การต่อรองและการช่วงชิงพื้นที่ในการทำงาน ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา และทำการปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

กระบวนการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมเรื่องเล่าและตัวบท ผ่านการสนทนาหรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสะท้อนแก่นสาระ (Themes) โดยการบันทึกและถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำอย่างเป็นระบบ (Transcription of Data) ตามกระบวนการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) 6 ขั้นตอนคือ 1) การทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับข้อมูล 2) การทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้น 3) การค้นหาแก่นสาระ 4) การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ 5) การระบุและตั้งชื่อแก่นสาระ และ 6) การจัดทำรายงาน ซึ่งมีความเหมาะสมกับงานวิจัยนี้ เพราะเป็นกระบวนการเชิงปฏิบัติของการวิเคราะห์และรายงานแก่นสาระจากข้อมูลที่มีและยังช่วยให้สามารถบริหารจัดการและอธิบายข้อมูลที่มีได้อย่างละเอียด (Braun & Clarke, 2006, p. 78) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลหลังจากการประสานของผู้ช่วยเหลือ เพื่อทำการนัดหมายในการสัมภาษณ์ จากนั้นได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายใต้การแสดงความเชื่อมั่นต่อผู้ให้ข้อมูล การแสดงถึงความจริงใจทางร่างกาย จิตใจและความคิด อย่างเปิดเผย เพื่อลดช่องว่างของการสนทนาและสร้างความเป็นกันเองของการสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้ถือว่า การให้ความไว้วางใจ (Trustworthiness) ต่อผู้ให้ข้อมูล (Lincoln and Guba, 1985; Patton, 1990) เป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะให้ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูกะเทยสามารถเล่าเรื่องราวและกรณีศึกษาได้อย่างลุ่มลึก โดยผู้วิจัยได้สนทนากับ “ครูกะเทย” ที่ยินดีเล่าเรื่องราวของตน จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ตัวบท จัดระบบข้อมูล จัดทำรหัสข้อมูล ให้อธิบายข้อมูลที่มีรายละเอียด วิเคราะห์และจัดประเภทข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยใช้ข้อมูลดังกล่าวในการตีความ เปรียบเทียบ นำไปสู่การสังเคราะห์ความหมายรวมกันและเชื่อมโยงมโนทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ (Thematic) นำมาตีความ วิเคราะห์ โดยค้นหาความหมายจากเรื่องเล่าที่ได้มา เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวการถูกตีตราและเลือกปฏิบัติต่อครูกะเทยในโรงเรียนชายล้วนในกรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง อคติทางเพศและการต่อรองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ความเป็นครูในโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทยในพื้นที่กรุงเทพฯ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1) อคติทางเพศผ่านประเด็นการถูกตีตราและการเลือกปฏิบัติภายใต้บริบทการทำงานในโรงเรียนชายล้วน

โรงเรียนชายล้วน ในความหมายของการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่มีเฉพาะการรับนักเรียนเพศชายเข้ามาศึกษาเท่านั้น ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยส่วนใหญ่บริบทของโรงเรียนชายล้วนที่ศึกษาในครั้งนี้ เป็นโรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา ทั้งคริสต์ศาสนา และพุทธศาสนา มีปรัชญาหรือค่านิยมของโรงเรียนในการกล่าวถึง 3 ประเด็น คือ 1) ความเป็นสุภาพบุรุษ 2) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 3) ความสำเร็จในชีวิต ส่วนครูที่มีความหลากหลายทางเพศในงานวิจัยนี้ คือ ครูที่มีเพศสภาพเป็นผู้ชาย หรือเป็นชายแต่เพียงกาย มีค่านำหน้าว่า “นาย” แต่หากมีพฤติกรรม บุคลิกภาพ รสนิยมทางเพศที่แตกต่างกันออกไป และยอมรับได้ที่บุคคลอื่น ๆ ขนานนามตนเองว่าเป็นกะเทย เป็นเกย์ เป็นตุ๊ด ซึ่งในการจัดกลุ่มจากการให้ความหมายและนิยามต่อเป็นกะเทยของผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความหลากหลาย เพราะคุณครูต่างให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันที่สะท้อนให้

เห็นว่า ภายใต้อารมณ์ รสนิม รสขม และจิตใจนั้น คุณครูเหล่านี้ถูกจำกัดกรอบของการแสดงออกเชิงพฤติกรรม รสนิยม ความชอบ และบุคลิกจากบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมเป็นหลัก ดั่งคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ที่เป็นตุ๊ด เป็นแต้ว ก็เฉพาะตอนอยู่กับเพื่อน พี่ถูกสอนให้วางตัวให้ดี ให้สมกับการเป็นข้าราชการครู เป็นคนของแผ่นดิน ดังนั้นสิ่งที่พี่เป็น พี่เข้าใจ คนอื่นเข้าใจ แต่พี่ก็เข้าใจสังคมนะ พี่ผ่านร้อน ผ่านหนาวมามาก เด็กสมัยนี้โชคดีที่แสดงออกได้ แต่พี่ก็อยากให้เรา เข้าใจว่า เราเป็นครู การวางตัวต่อนักเรียนสำคัญ”

ครู จ (สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2566)

“ผมเป็นเกย์นะ ไม่ได้เป็นกะเทย มีนม แต่ผมรับได้ครับที่ครูหรือนักเรียนมาแซวว่าเป็นกะเทย เพราะ บางทีผมว่าเขาไม่เข้าใจ แต่ผมวางตัวกับเด็กผู้ชายได้นะครับ ไม่เคยคิดเกินเลยใด ๆ เขาเป็นนักเรียนครับ”

ครู ก (สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2566)

“ผมไม่รู้จะนิยามตัวเองยังไงดี แต่คนอื่นเรียกตุ๊ด เรียกกะเทย ไม่เคยโกรธเลยนะ เพราะเราเป็นเรา แต่ ใด ๆ ก็ตามเราต้องทำตัวให้ดี เพราะการถือเรียกแบบนี้ ไม่ได้หมายถึงการเอ็นดูเราเท่าไรในสายตาผู้บริหาร หรือ ผู้ปกครอง แถมยังเป็นตัวตลกในสายต่านักเรียน แต่ใด ๆ เราเป็นเรา เราแค่ชอบผู้ชาย และสาวหน่อย”

ครู ต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2567)

บทสัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นชัดว่า การที่ครูกะเทยเหล่านี้จะแสดงอัตลักษณ์แห่งตนนั้น นอกจากจิตใจภายใน รสนิยม พฤติกรรม และบุคลิกท่าทางที่แสดงออกมาแล้วนั้น ปัจจัยสำคัญในการให้ความหมายต่อความเป็นเพศของตนย่อมถูกควบคุมและกำกับโดยสภาพทางสังคม และบรรทัดฐานทางสังคม เช่นกัน อัตลักษณ์ที่ครูกะเทยเหล่านี้แสดงออกมา จึงเป็นผลมาจากการรับเอาความคิดทางสังคม สิ่งแวดล้อม รอบตัว มาเป็นเครื่องกำหนดให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด โดยเฉพาะการทำงานภายใต้บริบทของโรงเรียน ชายล้วน ทำให้สังคมยังคงคาดหวัง และจับจ้องพวกเขาเป็นพิเศษ เพราะบางครั้งภาพลักษณ์ของการเป็นครูที่แปลก แยกไปจากความคาดหวังของสังคมจะไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นครูที่ดีเช่นกัน และทำให้ครูบางคนก็เล้าถึงสภาพการทำงานกับผู้บริหารที่ปฏิเสธครูกะเทย เอกภพหมาย ข้อบังคับ หรือมาตรฐานวิชาชีพมากว่าอ้างถึงการแต่งตัว การพูดในที่สาธารณะ การกล่าวอ้างว่าจะคาดโทษ หรือไม่ให้ขึ้นเงินเดือน หรือแม้แต่การชู้ชิบนิินทา ดังตัวอย่าง คำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ผมมาทำงานวันแรกก็โดนแล้วครับ เอาศาสนามาอ้าง เอาความเป็นครูมาบีบครับ ทั้งๆที่ผมยังไม่ได้ แสดงออกอะไร แต่งตัวเป็นผู้ชาย โดนบอกให้ผมทำตัวดี ๆ อย่าแสดงออกมาก แล้วบอกว่า ไม่งั้นไม่ต่อสัญญา”

ครู บ (สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2567)

“น่าเจ็บใจของการเป็นครูคือ นักเรียนแสดงออกว่าไม่ชอบเรา เราก็สอน แต่เรียกเขาตอบ เขาตะโกนว่าอยากเอาผมหรือ เรียกผมตอบ ซึ่งเราไม่ได้คิดอะไร แต่พอนักเรียนพูดแบบนี้ เสียใจนะ ตอนนั้นก็สั่งสอนไป และไม่ยุ่งกับเขาอีกเลย”

ครู ค (สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2566)

“โรงเรียนมีนโยบายเยี่ยมบ้าน เราก็ไปในฐานะที่ปรึกษา พ่อเขาเห็นเรา ก็ถามเลย ครูสอนที่นี่ได้ไง เป็นตุ๊ดป่าว ลูกผมปลอดภัยไหม ตอนนั้นเราลั่นมาก เราทำอะไรไม่ถูกให้พี่ที่ไปด้วยพูดคุย เรากลับมาบ่นร้องไห้”

ครู น (สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2566)

นอกจากนี้ สิ่งหนึ่งที่สะท้อนการถูกตีตราจากสังคมในการทำงานของโรงเรียนชายล้วนของครูกะเทย คือ ไม่ต้องการให้ครูกะเทยสอนนักเรียนชาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้ครองส่วนสะท้อนออกมาต่อครูกะเทย หรือ การพูดต่อ ๆ กันจนรับรู้ถึงครูกะเทย ด้วยสาเหตุกลัวครูกะเทยสอนนักเรียนชายแล้ว จะทำให้บุตรหลานของตนเองกลายเป็นกะเทย หรือเลียนแบบครูกะเทย จนนำไปสู่ความเปี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งความเชื่อ ทศนคติดังกล่าวเป็นทัศนคติที่ผู้ปกครอง สะท้อนผ่านไปยังสมาคมครูและผู้ปกครองของโรงเรียน หรือผ่านไปยังครูประจำชั้น หรือแม้กระทั่งผู้บริหาร จนนำไปสู่การสลับเปลี่ยนตัวครูผู้สอน ไม่ให้ครูผู้สอนที่เป็นกะเทยได้สอนในห้องเรียนที่มีเสียงสะท้อนเรื่องดังกล่าวมาจากผู้ปกครอง แทนที่โรงเรียนจะดำเนินการในการอธิบายเรื่องความหลากหลายทางเพศให้กับผู้ปกครองรับทราบ ซึ่งก็เป็นการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับครูกะเทย

2) การต่อรองและการช่วงชิงพื้นที่ของครูกะเทยในโรงเรียนชายล้วน

โรงเรียนชายล้วนในกรุงเทพมหานครเป็นโรงเรียนที่ส่วนใหญ่สังคมมักมองว่าเป็นโรงเรียนที่หล่อหลอมความเป็นสุภาพบุรุษ เป็นโรงเรียนที่บ่มเพาะความเป็นชาย และภายใต้ปรัชญาและแนวคิดของโรงเรียนชายล้วนส่วนใหญ่มักมีภาพลักษณ์ของความเป็นชาย ที่แข็งแกร่งผ่านกีฬาประจำสถาบัน ผ่านภาพแทนที่แสดงถึงความหนักแน่น หรือการใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการกำกับความเป็นชายก็ตาม แต่จากการศึกษากลับพบว่า ครูกะเทยส่วนใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียนชายล้วนเหล่านี้มี และใช้ เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ช่วงชิงพื้นที่ และต่อรองจากสังคมและการทำงานได้คือ ภาพลักษณ์ของการเป็นเพศเดียวกับนักเรียน แต่มีหัวใจเฉกเช่นเดียวกับผู้หญิงอ่อนโยน ตลก และสร้างเสียงหัวเราะให้นักเรียนนั้น ทำให้คุณครูเหล่านี้กลายเป็นที่พิกพิงทางใจและเป็นศิรัณนีให้กับนักเรียน เพราะคุณสมบัติที่เข้าใจทั้งผู้ชาย และผู้หญิง ทำให้นักเรียนให้ความเชื่อมั่น เชื่อใจ และอยากเข้าหา เพื่อปรึกษา นอกจากนี้ในโรงเรียนชายล้วน ซึ่งเต็มไปด้วยกิจกรรมกีฬาที่แสดงถึงความเป็นชาย แต่ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า กีฬาในโรงเรียนก็มาพร้อมกับผู้นำเชียร์ หรือกิจกรรมการแสดง ทั้งที่เน้นความบันเทิง สร้างสีสันในโรงเรียน หรือกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นการแสดงก็ตาม นักเรียนส่วนหนึ่งที่มีความหลากหลายทางเพศก็จะให้ครูกะเทยเหล่านี้เป็นที่ปรึกษา ทำให้ครูกะเทยมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อนักเรียน และได้แสดงออกถึงศักยภาพที่มีในตน โดยใช้บทบาทหน้าที่ของความเป็นครู เพื่อการบริการทางวิชาชีพให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ และ ปรับตัวให้เข้ากับความเป็นครูได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นว่า เมื่อถูกที่ถูกเวลาในบริบททางสังคมที่ครูเหล่านี้ทำงานอยู่นั้นให้

การยอมรับในความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของครูเหล่านี้ก็นำมาสู่การสร้างคุณค่าของตัวเอง ให้อยู่ใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องตัวเองจากการถูกรังแก หรือการเลือกปฏิบัติในโรงเรียนได้เช่นกัน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ผมอยู่โรงเรียนนี้มาไม่นาน แต่ด้วยความเป็นเรา แบบเรา ทำให้นักเรียนเวลาเขาไม่สบายใจมีปัญหาความรักทั้งกับเพื่อนชายในโรงเรียน หรือผู้หญิงต่างโรงเรียน ก็วิ่งมาหาเรา เขาบอกผมว่า ครูเข้าใจเขาที่สุดแล้ว ครูแก้ปัญหาให้เขาได้”

ครู ฉ (สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2567)

“เวลามีกีฬาในเครือข่ายนะ ผมก็สั่งให้หนูทำอะไร พวกป้ายเชียร์ การแสดง หลีดเอเย อะไรๆเอเย หนูก็ต้องไปคัดทั้งพวกชายจริง ชายไม่จริง ลูกสาวทั้งหลายมา แต่บางปีนะ พวกนี้ก็วิ่งมาหาหนู พร้อมไปบอกรองผอ. ว่า งานนี้ต้องให้หนูช่วยนะ”

ครู ข (สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2566)

“งานจับผ้า งานจัดสถานที่ งานแสดง งานบันเทิง ใด ๆ สุดท้ายก็เรียกพวกหนูไปทำ ในบางเรื่องพวกเขา (ผู้บริหาร) ไม่เห็นเราในสายตา แต่บางเรื่องเราก็กลายเป็นผู้ถูกเลือก เพราะพวกหนูทำได้สวยสุด”

ครู ด (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2567)

อภิปรายผลการวิจัย

ครูกะเทยเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยมีพฤติกรรม บุคลิกภาพ รสนิยม และการแสดงออกที่แตกต่างไปจากเพศที่ตนกำเนิด โดยมีความหลากหลายในการนิยามความเป็นกะเทย ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับเพศหญิง มีหน้าอก หรือผมยาวแต่รวมไปถึงกลุ่มครูที่มีความเป็นผู้ชายเพียงแต่แตกต่างไปที่รสนิยมทางเพศและการแสดงออก สอดคล้องกับงานของ Woraphan, Heepjantree, Saransiriborirak & Prakongpan (2022) ที่พบว่า ครูกะเทยประกอบไปด้วยครูที่ให้ความหมายตนเอง 4 ประการ คือ 1) เป็นครูผู้ชายที่แสดงออกทางและพฤติกรรมแบบผู้ชาย 2) เป็นครูผู้ชายที่แสดงออกปฏิกิริยาตุ้ดตุ้ด 3) เป็นครูผู้ชายที่แสดงออกทางพฤติกรรมและความชอบในลักษณะ เกย์ และ 4) เป็นครูผู้หญิงคนหนึ่งในโรงเรียน ที่มีเพียงคำนำหน้าชื่อว่า “นาย” ซึ่งจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แม้ครูที่มีความหลากหลายทางเพศเหล่านี้ จะยอมรับให้เรียกว่า ครูกะเทย หรือครูตุ้ด ครูแด้ว ครูเกย์ ใด ๆ ก็ตาม แต่คุณครูเหล่านี้กลับมีการแสดงออกถึงคุณค่าในความหมายของตนให้ดำรงอยู่ในบริบทของสังคมได้ โดยเฉพาะในโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ Mahayotand and Chirinang (2023, p. 171) ที่กล่าวว่า การเลือกใช้คำนิยามตัวตนนั้นเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเชิงอำนาจในการกำหนดนิยามความหมายให้กับอัตลักษณ์นั้น ๆ ผลที่ตามมาจากการถูกให้ความหมายดังกล่าว เป็นคำที่มีความหมายส่งเสริมให้มีความรู้สึกภาคภูมิใจ หรือลดทอนคุณค่า ศักดิ์ศรี คำดูหมิ่น เหยียดหยาม ล้อเลียน การตีตราและการเลือกปฏิบัติ ผ่านการกระทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง หรือการนิทา โดยเฉพาะในความเป็นครูที่ถูกตีตราผ่านนักเรียนที่ถือว่าเป็นลูกศิษย์นั้น ยิ่งกลับสร้างบาดแผลทางจิตใจให้กับครู

กะเทยเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ Goffman, E. (1963) ที่กล่าวว่า การกระทำใด ๆ ที่บุคคลนั้นถูกกระทำจนรู้สึกว่าคุณค่าแห่งตนนั้นลดลงในภาพลักษณ์ของสังคม บุคคลนั้นจะได้รับตราบาปหรือถูกตีตราที่ทำให้เป็นผู้ที่มีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Undesirable Difference) จนลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ และถูกละเลยความรู้ ความสามารถ ทักษะของบุคคลนั้นที่มี นำมาสู่การเลือกปฏิบัติในการมอบหมายงานหรือไม่มอบหมาย รวมไปถึงการจำแนกครูกะเทยออกจากกลุ่มนักเรียนที่มีรูปลักษณ์ที่ดี โดยให้เหตุผลว่า เป็นการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศที่อาจเกิดขึ้นได้ หรือการไม่ให้ทำงานในเชิงพิธีการของโรงเรียนเมื่อมีผู้บริหารระดับสูงมาตรวจเยี่ยม โดยมอบหมายงานให้ทำงานเบื้องหลัง ด้วยเหตุผลว่า อาจเป็นงานที่ถนัดกว่าการทำงานต่อผู้บริหารระดับสูง เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่าการกระทำเหล่านี้เป็นการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของการมีอคติบนแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity) นำมาซึ่งความแตกแยก ความเกลียดชัง และแม้กระทั่งการลดทอนความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นเพียงเพราะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามที่ Pinyaphong, Kuncham and Kuncham (2022) กล่าวว่า กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยยังถูกจำกัดสิทธิ และการแสดงออกทางเพศด้วยการตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยยังมีความเชื่อและทัศนคติแง่ลบต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถแสดงและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ทั้งในฐานะแรงงาน นักศึกษา จนไปถึงสมาชิกของสังคม

โดยที่โรงเรียนชายล้วนเป็นโรงเรียนที่ศึกษาในครั้งนี้ มีความสนใจที่ปรัชญาโรงเรียนหรือค่านิยมของโรงเรียนบนฐานของการกำกับตนเอง ทั้งในด้านความเป็นสุภาพบุรุษ ทั้งด้านการประพฤติตนเป็นคนดี หรือการใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนาเป็นเครื่องกำกับนักเรียน แต่จากการศึกษาของ McEachern, P.K. (2014) พบว่า โรงเรียนชายล้วนเป็นสถานที่ที่มีการเหยียดเพศเกิดขึ้นมากกว่าโรงเรียนหญิงล้วนและโรงเรียนสหรวมถึงมีการแสดงความเป็นชายตามแบบบรรทัดฐานสังคมมากกว่า ซึ่งรวมไปถึงความเป็นชายที่เป็นพิษ (Toxic Masculinity) ทำให้มีนักเรียนอีกหลายคนที่ต้องเจ็บปวดกับความแตกต่างของตัวเอง ที่ไม่ได้ตรงกับบรรทัดฐานเหล่านี้ จึงอาจเป็นข้อสะท้อนได้ว่า ในสังคมที่เป็นโรงเรียนชายล้วน จึงมีความเข้มข้นความเป็นเพศชายที่มากกว่าปกติ ทำให้บทบาทหน้าที่ของครูผู้ชายที่มีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานปกติในอุดมคติของนักเรียน หรือเป็นครูกะเทยนั้นกลายเป็นพื้นที่ของการกดทับ และเบียดขับครูกะเทยเหล่านี้จากนักเรียนในโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนชายล้วนในงานวิจัยนี้ ต่างมีชุดค่านิยม หรือปรัชญาโรงเรียน ในการพัฒนาความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลายโรงเรียนพยายามที่จะสอดแทรกประเด็นการให้เกียรติผู้อื่น โดยให้ค่านิยมของคำว่าความเป็นผู้ชายคือ “ความเป็นสุภาพบุรุษ” ดังนั้นโรงเรียนที่มีการเน้นย้ำในประเด็นเหล่านี้ นักเรียนจะไม่ได้เติบโตหรือเรียนรู้ความเป็นชาย ด้วยความรู้สึกว่า ฉันเป็นผู้นำ เป็นใหญ่เหนือกลุ่มอื่น หรือเหนือคนต่างเพศ

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยความเป็นเพศที่หลากหลายนั้นแม้ในการทำงานกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือนักเรียนบางคน อาจถูกตีตราและเลือกปฏิบัติด้วยเพศสภาพที่เป็นนั้น แต่ครูเหล่านี้ก็ยึดหยัดและพร้อมใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองในการสร้างภาพลักษณ์ต่อบทบาทหน้าที่ความเป็นครูก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของครอบครัว โดยเฉพาแก่นักเรียนที่ทำให้ตนเองกลายเป็นที่ยอมรับในหน้าที่ที่เป็นไปพร้อมเพศสภาพของตน เป็นไปตามการศึกษาของ Boonrord, Phutthichot, Jeennoon, & Temrattanakul (2022) ที่ว่า ในบริบทที่แตกต่างกัน การให้การยอมรับความเป็นกะเทยย่อมแตกต่างกัน แต่ในบางบริบทความ

เป็นครูกะเทยกลับไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างการยอมรับจากสังคม โดยครูกะเทยเหล่านั้นจะทำให้ตนเองสร้างคุณค่าและความสำคัญกับผลงาน ความรู้ ความสามารถ ทำให้ทัศนคติของคนรอบข้างมองว่า ครูกะเทยคือคนที่มีคุณค่าและสามารถทำงานในบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงได้ไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นการทำให้บทบาทและหน้าที่ความเป็นครูของครูกะเทยได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับครูคนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ทำให้สังคมเกิดความรับรู้ต่อบทบาทและหน้าที่ของครูกะเทยที่ผ่านแนวคิดอคติทางเพศที่ถูกตีตราและเลือกปฏิบัติจากสังคมการทำงาน และเป็นการทำให้สังคมควรตระหนักถึงการเปิดพื้นที่ในการสร้างการยอมรับบุคคลจากศักยภาพของตนเองและการทำงานในองค์กรมากกว่าเพศสภาพหรือเพศวิถีที่บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรภาครัฐอื่น ๆ หน่วยงานภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ควรมีการเสนอและพัฒนาแผนปฏิบัติการเชิงนโยบายในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของการทำงานกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคารพในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะครูกะเทยเท่านั้น แต่ในสภาพการทำงานในโรงเรียนและบทบาทความเป็นครู ยังมีคุณครูที่มีความหลากหลายทางเพศอีกหลายกลุ่มยังคงถูกตีตราและเลือกปฏิบัติในองค์กร โดยเฉพาะในวิชาชีพครู จึงควรศึกษากับคนที่มีความหลากหลายทางเพศที่หลากหลายกลุ่มเพื่อสร้างการรับรู้และการตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้การอนุมัติโครงการวิจัยภายใต้ทุนจากเงินรายได้คณะสังคมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2566 สัญญาเลขที่ 339/2566

เอกสารอ้างอิง

Boonrord,S., Phutthichot, A., Jeennoon, P. & Temrattanakul, T. (2022). Bargaining and Social Space Creation of Transgender Teachers in Southern Border Provinces Context.

Inthaninthaksin Journal, 17(1), pp. 37–62. (In Thai)

Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3, pp. 77-101.

- Bunyaphisamphun, S. & others. (2008). **Life, identity, and gender of transgender women.** Health Systems Research Institute (HSRI) & Institute for Population and Social Research (IPSR), Mahidol University. (In Thai)
- Chantapisit, T. (2020). **Discourses of Thai teacher-ness in teacher ceremonial songs in teacher education institutions.** (Master of Education: Learning Sciences). Thammasat University, Faculty of Learning Sciences and Education). (In Thai)
- Duangwises, N. (2002). Shifting Paradigm of Marginality Theory in Cultural Studies. in **Life in the margins self and Meaning.** (pp. 1-35). Bangkok: Amarin publishing. (In Thai)
- Duangwises, N. (2013). **Culture of Sexual Prejudice in Thai Society Since late 1930s to early 2010s.** Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organization). (In Thai)
- Goffman, E. (1963). **Stigma.** Notes on the Management of Spoiled Identity. London: Penguin Books.
- Hawanont, N. (2011). **Developing Sexual Literacy in a Consumer Culture.** Nonthaburi: The Office of the Thai Health Promotion Foundation. (In Thai)
- Kittiteerasack, P.. (2017). Definitional Issue in the study of Sexual/Gender Diversity among Sexual/Gender Minority Populations in Thai. **The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health**, 31(2), 1-15. (In Thai)
- Lincoln, Y.S. and Guba, E.G. (1985). **Naturalistic Inquiry.** California: Sage Publications.
- Mahayotand, N & Chirinang, P. (2023). Stigma and Discrimination Against LGBTIQN+ Workers. **Journal of MCU NakhonDhat**, 10(7), pp. 168 – 177. (In Thai)
- Marshall, B., Cardon, P., Poddar, A., & Fontenot, R. (2013). Does sample size matter in qualitative research? A review of qualitative interviews in IS research. **Journal of Computer Information Systems**, 54(1), pp. 11-22. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/08874417.2013.11645667>
- McEachern, P.K. (2014). **Building a brotherhood? A teacher researcher's study of gender construction at an all-boys Catholic secondary school.** U.S.A: Boston College, Lynch School of Education
- Patton, M.Q. (1990). **Qualitative evaluation and research methods.** SAGE Publications, inc.
- Pinyaphong,J., Kuncham, S., & Kuncham, P. (2022). Experience of Gender Identity Discrimination Against and Attitudes toward Gender Role of University Students. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal**, 28(3), pp. 37 – 51. (In Thai)

- Santasombat, Y. (2005). Understanding "gender" and "sexuality" in Thai society. In **Gender and sexuality in Thai society**. (pp. 1-32). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand. (2005). **Professional standards of Education**. Bangkok: Kurusapa Printing. (In Thai)
- Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand. (2006). **Laws of Education**. Bangkok: Kurusapa Printing. (In Thai)
- Sunkotiprapha, K. (2007). **Kathoey sexual harassment: Its significance in heterosexual discourse**. (Doctor of Education in Developmental Education). Srinakharinwirot University, Graduate College, Program in Developmental Education. (In Thai)
- Supasri, T. (2020). **Stigma and discrimination against sexual orientation in the workplace: a case study of a government professional training institution for secondary school teachers in Bangkok**. (Master of Political Science: Public Administration and Public Affairs). Thammasat University, Faculty of Political Science, Executive Program in Public Administration and Public Affairs. (In Thai)
- Woraphan, P, Heepjantree, J, Saransiriborirak, S & Prakongpan, P. (2022). Self-definition Influencing Stigmatization and Social Discrimination of Kathoey Teachers in Schools. **Academic Journal for the Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University**, 5(2), pp. 71-85. (In Thai)